

Bemærkninger til forslaget

Det Dyreetiske Råd udgav i januar 2003 »Udtalelse om pelsdyrproduktionen«, hvor Rådet foretager en vurdering af dyrevelfærd i den danske pelsdyrproduktion. I dag er der for så vidt angår ræve ca. 9.000 avlsdyr fordelt på 86 farme. Ræve holdes typisk i bure af trådnæt. Burene er 1 m² store og er indrettet med en kasse og/eller hylde, som ræven kan ligge ovenpå og for kassens vedkommende gemme sig i. Hvalpedødeligheden er 10-20 pct. de første dage efter fødslen, og herefter vil der højst være en dødelighed på 5 pct.

Når rævene skal håndteres sker det typisk med nakketang. Rævene viser frygtsomhed ved håndteringen, som typisk er i forbindelse med brunstmåling, insemination/parring og flytning til andet bur.

Ræves adfærdsmæssige behov

De væsentligste adfærdsmæssige behov hos ræve er:

- Fødebehov og jagtinstinkt.
- Behov for bevægelsesfrihed og at kunne grave.
- Socialt behov, solitært, flokvis.
- Behov for rede/bo.
- Kønsdrift.
- Døgnrytme.
- Yngelpleje.

I den traditionelle ræveproduktion er en del af disse behov ikke dækket. Specielt er rævenes behov for bevægelsesfrihed, beskæftigelse, udfordringer samt mulighed for at finde tryghed i miljøet slet ikke dækket. Det fører til en dårlig dyrevelfærd for rævene på en række områder:

Frygtsomhed

Ræve er frygtsomme dyr, og frygtsomhed og angst hos farmrævene er et alvorligt problem. Adfærdsmæssigt kommer det til udtryk ved, at rævene forsøger at flygte eller trække sig tilbage i buret, at de udfører defensive angreb, eller at de indtager en passiv kropsholdning og nærmest »fryser« og bliver immobile. Der er forsket intensivt med henblik på selektiv avl efter tillidsfulde ræve, men generelt fremstår farmræven i dag stadig som et frygtsomt dyr, der ikke

er tilpasset farmsituationen. Frygtsomheden hos rævene forstærkes som følge af håndteringen. Både indfangning og fastholdelse, herunder anvendelse af tang og mundlås, er medvirkende til at forøge rævenes angst og frygtsomhed.

Stereotypier

Tilstedeværelsen af stereotypier er en indikator for, at velfærd i hos rævene er dårlig. Der er registreret en række forskellige typer af stereotyp adfærd hos farmræve, såsom manipulation af drikkenipler og slikken og biden i trådnæt etc. Frekvensen af stereotypier i de konkrete studier, hvor stereotypier hos farmræve er registreret, ligger i gennemsnit over 5 pct., hvilket ifølge Broom (1996) indikerer, at velfærd kan være truet.

Beskadigelser

Unormal adfærd i form af pelsnav eller bid, herunder bid fra infanticide tæver samt bid forårsaget af aggressiv adfærd rævene imellem, beskadiget trådnæt samt anvendelse af tang og mundlås i forbindelse med fangst og håndtering kan forårsage alvorlige beskadigelser evt. død hos farmrævene. Som eksempel kan nævnes, at frekvensen af tandskader hos voksne ræve på private farme i et studie af Bakken et al. (1998) er fundet til 25 pct.

Genetisk selektion

Traditionelt selekteres der hos farmræve efter produktionsrelaterede faktorer så som kropsstørrelse, kuld størrelse og skindkvalitet. Denne ensidige selektion har resulteret i, at der i dag kan konstateres benproblemer og øjenproblemer hos tunge blåræve.

I en lang årrække er der gennemført omfattende forskning med henblik på at belyse og løse disse problemer, men det er til dato ikke lykkedes.

Det er derfor ikke realistisk at tro, at det vil være muligt at få løst problemerne.

Det Dyreetiske Råds konklusion

Det Dyreetiske Råd udtrykker det på denne måde: »Frygtsomhed hos ræve er typisk mere udtalt end hos